СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 169. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, середа, 23-го липня 1947. No. 169. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, July 23, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ГОСПОДАРСЬКИЙ СТАН АМЕРИКИ НАЙЛІПШИЙ ЗА ВСІ ЧАСИ — ТРУМАН

Вашигтон 21 липня. — У другім цьогорічнім Економічнім Звіті, пересланім сьогодні конгресові, президент Труман стверджує, що Злучені Держави втішаються небувалим досі добробутом і що тут находиться найбагатша й наймогутніша продуктивна машина, придумана людським мозком і руками. На підставі звіту, предявленого йому Радою Економічних Дорадників президент твердить, що річна продукція Америки осягнула вартість $225 більйонів, а число людей, зайнятих працею, виносить 60 мільйонів. Звіт обіймає 30,000 слів, згадує не лише про добрі сторони продукції, але остерігає теж перед постійним підвищуванням цін, бо це призведе до інфляції. Коли здорово оцінимо нашу продукцію і недомагання, тоді зможемо поставити наш добробут на постійнім фундаменті добробуту й миру, твердить президент Труман.

БИЛ ЗА ЗНЕСЕННЯ ПОДАТКУ ВІД ГОЛОСУВАННЯ.

Вашингтон. — Палата перехитрила конгресменів з південних стейтів і прийняла законопроект за знесення податку від голосування 290 голосами проти 112. Бил передано до сенату для передискутування, одначе нема надії, щоб він перейшов в теперішнім конгресі з огляду на те, що сесія кінчиться в суботу, а забагато справ мусить бути полагоджених ще перед відроченням.

РУЗВЕЛТОВІ АРХІВИ ВЛАСНІСТЮ ДЕРЖАВИ.

Пукіпсі, Н. Й. — Суддя Фредерик Квинтеро, з повіту Дочес, в якому находиться архів і музей небіжчика Френклина Д. Рузвелта, вирішив, що бувший президент подарував Злученим Державам свій архів і тому він на ділі є власністю держави. Це рішення прийшло два дні після того, як сенатська Воєнна Слідча Комісія зажадала видачі деяких документів з архіву Рузвелта, щоб провірити контракти з такими підприємствами, як Гюз Тул Компані і Кайзер-Гюз Корпорейшен.

СТРАЙК МАШИНІСТІВ НА СОДЕРН-ПАСИФИК ПОЛАДНАНИЙ.

Сан Франсиско, Каліфорнія. — Страйк 3,500 машиністів залізниці Содерн Пасифик почався вночі 22 липня і обняв більше ніж третtю частину всіх залізничих шляхів західних стейтів. Найновіші вісті по радіо кажуть, що внаслідок інтервенції президента Трумана страйк полагоджено негайно і нормальний рух на залізниці привернено. Страйк загрожував доставі харчів в такому скрутному часі, як саме тепер.

РУХ ЗА ТРЕТЮ ПАРТІЮ ПРИПИСУЮТЬ КОМУНІСТАМ.

Вашингтон. — У Комісії Для Неамериканських Діянь в палаті склав свідоцтво Волтер Стіл, голова Краєвого Комітету Безпеки Американської Коаліції Патріотичних, Громадянських і Братніх Товариств. Він виявив, що то комуністи ведуть рух за організування Третьої Партії перед виборами в 1948. році. Він теж сказав, що американські комуністи беруть воєнних атомових експертів на вчителів до своїх шкіл. З діянь над творенням Третьої Партії Стіл згадав перші основательські збори з 23 лютого 1946 р. в Ню Йорку, негайно після чого почали виростати як гриби по дощі большевицькі фронти. Першою такою організацією є Прогресивні Громадяни Америки. Це є апарат, при помочі якого заманюють комуністи американські товариства. До цеї організації належить теж Генрі Волес. Про тижневик Ню Ріпоблик каже Стіл, що він фінансований на 98% чужим капіталом. Стіл заявив, що в Америці є около 100,000 членів Комуністичної Партії, а вони ведуть за собою приблизно 4,800,000 попутчиків в різних большевицьких фронтах. Комуністичні школи для пропаганди існують в Ню Йорку, Сан Франсиску, Галивуді, Бостоні й Клівленді. Стіл назвав теж по імені деяких науковців, які перейшли до комуністичних шкіл.

ЗА ПРАВО ГРОМАДЯНСТВА ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ІНДІЯН.

Вашингтон. — У палаті перейшов одноголосно бил, щоб індіянам, родженим в Америці признати право горожанства, коли вони дійдуть до повнолітності, тобто покінчать 21 літ життя. Вистарчає, щоб такий індіянин зголосився в місцевім суді і зажадав паперів. Конгресмен Джан В. МекКормик сказав у палаті, що „люди індійської раси є такими добрими американцями, як ми самі."

НЕМА СТАЛІ, 115,000 РОБІТНИКІВ БЕЗ РОБОТИ.

Дітройт. — Яких 115,000 робітників відставлено з роботи в Дженерал Моторс Корпорейшен тому, що забракло сталевих плит до виробу авт. Внаслідок того стала продукція яких 25,000 нових авт. Іншим автомобільним підприємствам грозить теж застій.

Президент твердить, що переведення пляну Маршала це заплата за мир

Вашингтон, 21. липня. — У своїм другім Економічнім Звіті президент Труман заявив, що переведення пляну Маршала для відбудови Европи може спричинити деякі недостачі харчів і матеріялів в Америці, одначе це булаб „ціна за запевнення миру". Саме тому варт заплатити цю ціну, каже президент. Докищо американський нарід може вживати випродукованих дібр у більшій кількості, ніж колинебудь давніше. Президент теж виявив, що плян Маршала находиться в повнім розгоні. Це, у кінцевім результаті, принесе тривалі користі, каже Труман.

Попри ці потішаючі вісті оприлюднено ще такі: 1. Про розмову секретаря Маршала з комісією закордонних відносин палати, яка тривала дві години. Тому, що члени комісії зобовязалися дотримати тайну, не відомо, про що йшла мова. Репрезентант Кларенс Ф. Лі з Каліфорнії сказав, що промова Маршала на конференції виявила, що світове положення є поважне. 2. Французький амбасадор Анрі Бонне пригадав підсекретареві стейту Робертові Леветові, що англо-американський плян для відбудови німецького промислу загрожує загальному плянові Маршала в Европі. Після розмови Бонне заявив, що непорозуміння між Америкою , Англією й Францією можуть бути вирівнані. 3. Секретар торгівлі Аверел Гаріман, який щойно повернувся з Европи, заявив, що економічні проблеми Европи можна розвязати і що плян Маршала розбудив великі надії серед европейських націй.

ЗГИНУЛО 17 ЛЮДЕЙ НА АМЕРИКАНСЬКІМ ЛІТАКУ В АРГЕНТИНІ.

Буенос Айрес, 21. липня. — Транспортовий американський літак відбував маневри на військовім майдані Ель Пальомар і несподівано впав на землю. У катастрофі згинуло 17 людей, між ними трьох цивілів. Крім погибших є досі 12 ранених.

ВУЛЬКАНІЧНІ ГАЗИ В НІКАРАГВІ.

Манагва, Нікарагва, 21. липня. — Уже десятий день викидає каміння й попіл вулькан Серо Негро, 13 миль на північ від міста Леон. Крім того з вулькану видобуваються трійливі гази, які падають на цілу околицю у просторі 280 квадратових миль, при чім гине багато людей. Влада приготовляється евакувати ціле населення міста Леон, яке виносить 70,000 людей.

ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ЗМІНИ ЧАРТЕРУ О. Д. НЕПРАКТИЧНІ, КАЖЕ ВЕЛЕС.

Ню Йорк. — Резолюції, які зголошено в конгресі у Вашингтоні для зміни чартеру Обеднаних Держав, є непрактичні, твердить Сомнер Велес, бувший підсекретар стейту, у синдикованій статті. Хоч би навіть Советам відобрати право вета, то вони найдуть спосіб заблокувати наради О.Д., каже Велес.

Обеднання українського студентства на еміграції

(УБІ). В днях від 28. до 30. червня 1946 відбувся в Мюнхені в Німеччині Загальний Студентський Зїзд, на якому взяло участь усе обеднане українське студентство. На цьому зїзді дійшло до остаточного порозуміння на студентському відтинкові українського життя і як конкретний наслідок обидві студентські централі злилися в один Центральний Союз Українського Студентства, або скорочено ЦЕСУС. Отже задержано стару назву студентської централі й тим самим навязано знову до славної 25-літньої традиції цієї студентської установи. Задержано рівночасно й велике „Е", але не для означення „Еміграційний", як це читалося в новому ЦЕСУС-ові, але згідно зо старою транскрипцією, яку пізніше через похибку в печатці було замінено малим „е". Цим своїм кроком українське студентство засвідчило перед цілим українським громадянством свою високу національну й політичну зрілість. У студентському зїзді взяло участь 64 умандатованих делегатів (на 25 студентів один делегат), з цього числа 52 делегати з Німеччини, 9 з Австрії, по одному з Італії, Франції та Бельгії. Вибрано нову управу, в склад якої ввійшли: Голова — д-р Залуцький, 1-ий заступник голови — Борис Макаренко, 2-ий ззаст. — д-р Гут, 1-ий секретар — Горбач, 2-ий секретар — Аркадій Жуковський, орг. реф. — Василь Балабан, реф. міжн. звязків — д-р Цюцюра, студійний та культ.-освітній реф. — Мирослав Антохій, реф. преси — Сосновський, реф. сусп. опіки — Володимир Мацьків, реф. фінансів — Сміяк. Контрольна Комісія: д-р Володимир Янів, д-р Петро Мельник, д-р Білинський Володимир, Цимбалістий, Яремко. Товариський Суд: Клявдій Білинський, д-р Томків, Пизюр, Перейма.

УКРАЇНА ПОТРЕБУЄ ДОПОМОГИ У ВІДБУДОВІ.

ГОЛОВА МІСІЇ УНРРА, ПОЛ ГВАЙТ, ПРО ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ

Лондон, 21. липня. — В повороті до Вашингтону тут зупинився бувший голова місії УНРРА в Україні Пол Ф. Гвайт. В розмові з представниками преси він заявив, що цього року в Советському Союзі заповідаються добрі жнива і це дасть Советам мажність допомогти під цим оглядом своїм сателітам. Він ствердив, що Україна потребує ще дальшої допомоги у відбудові, головно своєї індустрії, та що народ є „дуже розчарований" розбиттям тридержавної конференції в Парижі в справі американської допомоги Европі, в наслідок чого Советський Союз сам небе з неї виключив. П. Ф. Гвайт був 16 місяців в Советському Союзі та переїхав за той час 25,000 миль, головно в Україні. На підставі досвіду з праці УНРРА Гвайт твердить, що „в Росії можна діяти і можна діяти успішно". Він вважає, що сама економічна допомога Советському Союзові ще не розвязала б труднощів у відношені до західних країн. Советський Союз — твердить П. Гвайт — поніс найбільші втрати під час війни і зазнав найбільших руйнацій і тому нарід вважає, що західні країни повинні йому допомогти. Він теж заявив, що українці є дуже невдоволені розвязанням УНРРА. Говорячи про обставини в Західній Україні, Гвайт вважає, що повідомлення про боротьбу є безпідставні. „Поінформованість" Гвайта про відносини в Україні виходить теж з твердження, що Совети не змушують селян йти в колгоспи, тільки розділюють землю і „заохочують" творити колгоспи. Хоча в основному переведено переселення, то в Західній Україні помітні залишки польської і чеської культур. Вкінці Гвайт похвалив ще „український уряд" за добре відношення до місії УНРРА. Твердження Пола Гвайта про відносини в Україні в основному противорічать спостереженням інших, навіть його співробітників, які бачили не тільки те, що їм показав і сказав уряд, але й те, що там справді діється та що думає нарід.

НА ШЛЯХУ ДО ВПОРЯДКУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В СВІТІ.

МІЖНАРОДНА ТОРГОВЕЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЖЕНЕВІ ПЕРЕДБАЧУЄ МИТНИЙ СОЮЗ. ПЛЯН МАРШАЛА СТАЄ БАЗОЮ. ЗАСПОКОЄННЯ ФРАНЦІЇ В СПРАВІ НІМЕЦЬКОЇ ІНДУСТРІЇ

Женева, 21. липня. — Міжнародна Торговельна Конференція, яка вже від довшого часу відбуває тут свої наради, зробила сьогодні поважний крок в перед на шляху до впорядкування світових торговельних відносин. Завтра буде внесена пропозиція в справі апробати групових митних союзів, які дозволяли б на першенство торговельної виміни внутрі цих митних груп, якщо того вимагагали б взаємні господарські інтереси. Пропозиція, яку піддержують Злучені Держави Америки та яка буде вписана в статут Міжнародної Торговельної Організації, базується на принціпах пляну Маршала для Европи. Сподіються, що пропозиція буде прийнята одноголосно, головно після того, як Франція одержала американсько-британське запевнення, що німецька індустрія в новому пляні европейської відбудови не буде піднесена до такого рівня, що міг би знову загрожувати відродження німецького воєнного потенціялу і тим самим загрожувати мирові.

ВІЙНА В ІНДОНЕЗІЇ

Батавія, Джава, 22 липня (АП). — В другому дні голяндської „поліційної акції" проти Індонезької республики, в багатьох неназваних місцях прийшло до зудару між голяндськими та індонезькими військами на Джаві й Суматрі. Голяндська авіяція скинула бомби на індонезькі аеродроми на Джаві та перелетіла понад Суматру. В операціях бере участь теж морська фльота. Голяндські літаки розкинули проклямації, в яких вияснюється причини акції. Американський уряд висловив жаль з приводу подій, а британський уряд запропонував своє посередництво в полагоджуванні спору.

КОМУНІСТИЧНІ НАПАДИ НА ГРЕЦІЮ

Комуністичні бази в Югославії; Французи в міжнародній бригаді.

Атени, 21 липня (ЮП). — Грецький уряд сьогодні повідомив про дальші три напади комуністичних банд з Югославії на грецькі місцевості біля югославського кордону. Партизани були забезпечені важкою зброєю та кулематами югославської прикордонної сторожі. Французькі власті сьогодні признали, що в південній Франції вербується комуністів до міжнародної бригади для боротьби в Греції. Мала кількість французів вже могла б там бути. Губернатор Македонії заявив, що хоча ще повторюються напади комуністів з Югославії та Альбанії, то практично Північна Греція вже знову є під контролею грецького уряду.

КОМУНІСТИЧНА ДИКТАТУРА В УГОРЩИНІ.

Будапешт, 21 липня. — Завтра угорському парляментові буде предложений новий виборчий закон, який практично виключає всяку опозицію та легалізує повну комуністичну диктатуру. Керівники опозиційної Партії Свободи заявили, що вони бойкотуватимуть вибори і, правдоподібно, самі розвяжуть партію, чим мали б дожидати, аж її зліквідує комуністичний уряд.

ЧЕРГА НА РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ.

Букарешт, 21 липня. — Добре поінформовані кола вважають, що після ліквідації румунської протикомуністичної опозиції, прийшла тепер черга теж на короля Михайла. Вважають, що про-комуністичний уряд насамперед намагатисьме обмежити його конституційні права, аж до усунення короля включно.

"ОЧІ Й ВУХА" БРИТАНСЬКОГО УРЯДУ.

Лондон, 21 липня. — В Англії недавно створено Раду Економічного Планування, завданням якої є зрівноважити капітал і працю та повністю оздоровити британські економічні відносини. На Раду покладається великі надії. Її президент Герберт Моррісон сьогодні заявив, що Рада має становити „очі й вуха" британського уряду в загальному господарському плануванні.

СЕНЬЙОРА ПЕРОН В ПАРИЖІ.

Париж, 21 липня. — Сьогодні тут приїхала з Лісбони у неофіціяльні відвідини жінка аргентинського президента, сеньйора Дуранте де Перон. Її привітав міністер закордонних справ Бідо, дипломатичні представники південно-американських країн та інші достойники. Французькі комуністи й опановані ними організації були звернулися до уряду з рекомендацією, щоби прийняття не було офіціяльне.

ШУКАЮТЬ КОМПРОМІСУ В ДОПОМОЗІ АВСТРІЇ.

Відень, 21 липня. — Американські військові й політичні представники пробують найти компромісове полагодження советського спротиву проти американської допомоги Австрії. Цим компромісом, що мав би бути предложений найблищій сесії Контрольної Ради, мало б бути допущення Советів до контролі розподілу та використання американської допомоги в цій країні.

ВАТИКАН ВЗИВАЄ ДО ЄДНОСТИ.

Рим, 21 липня. — Офіціяльний ватиканський орган „Осерваторе Романо" в підписаній редакційній статті взиває сьогодні европейських державних мужів продовжувати намагання для досягнення европейської економічної єдности, що мала б бути теж передумовою і базою політичної співпраці. Ватикан занепокоєний створенням двох бльоків, які вже є дійсністю та які можуть довести до нового зудару.

СВІТОВИЙ КОНГРЕС ХРИСТІЯНСЬКОЇ МОЛОДІ В ОСЛЬО.

Осльо, Норвегія, 21 липня. — Завтра тут почнеться перший після другої світової війни світовий конгрес Християнської молоді, в якому візьме участь 1500 делегатів молоді з 70 країн всіх пятьох континентів. Конгрес триватиме до кінця місяця.

ІНДІЙСЬКА АМБАСАДА В МОСКВІ.

Москва, 21 липня (ЮП). — Сьогодні тут приїхали перших 5 членів нововідкритої індійської амбасади. Амбасадор мадам Пандіт, сестра Пандіт Негру, має приїхати в найблищих днях.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОПОМОГА ЕВРОПІ

Найбільше тепер мови про „Плян Маршала". Як у нас, так і в Европі далі говорять про нього як про справу великої ваги, хоч це щойно плян, а властиво навіть не плян, а тільки думка, проєкт чогось, що треба обробити в Европі й там на те згодитись, а доперва потім предложити Америці, щоб вона сказала останнє слово, себто дала те, що потрібне для відбудови Европи. Як знаємо, ця акція відноситься наразі тільки до західних демократій, бо всі інші европейські країни, стероризовані Кремлем, є проти пляну Маршала, а за „Плян Молотова". Уже то одно, що Совєти ідуть цілою силою проти ратування Европи при допомозі Злучених Держав, повинно заставити кожного американця до глибокої задуми, коли приходиться ратувати останки свободи і демократії в Европі. Як бачимо, це не тільки економічна справа, але теж політична й ідеологічна.

Хто приглядається уважно цьому, як поволи іде в конгресі акція з ухвалами нових фондів дла ратування Европи, чи теж прийняття частини нещасних европейських скитальців до Злучених Держав, той мусить прийти до висновку, що навіть як в Европі буде вироблений такий плян економічної відбудови, якому не буде можна ніщо закинути, то ще велике питання, чи конгрес ухвалить фонди, які будуть конечно потрібні для цеї відбудови. Кейбел Филипс, що описує в Ню Йорк Таймс настрої конгресменів, а іде тут головно про конгресменів — республиканців, глядить на цю справу досить песимістично. Каже, що було б дуже зле, коли б ціла країна так думала, як більшість конгресменів. Знов конгресмени — демократи, що є у меншині, заповідають, що коли конгресмени вернуть по сесії до своїх округів і там стрінуться з народом, то почують, що американський загал є рішучо за повну допомогу Европі. Дехто одначе такого переконання, що так не є, та що американський загал треба щойно „перевиховувати" в цьому розумінні, що допомога Европі це є ратування Америки від заглади, яка мусить прийти, якщо ціла Европа стане комуністичною. Це факт, що в конгресі є багато конгресменів такої думки, що „як нема податкової полекші для американців, то нема й допомоги для Европи". Таке становище має бути ніби протестом проти податкового вета президента Трумана. Теж факт, що деякі республиканські конгресмени говорять, що податковці в Середущому Заході, коли б їм тепер прийшлось голосувати в справі допомоги Европі, сказали б: „До чорта з Европою та її клопотами".

Такі є настрої в країні і в конгресі. Ці настрої повстають теж під впливом цього, що говорять у світі про американську допомогу, зокрема, що про це розголошує совєтська пропаганда, хоч і з Англії попадають голоси про „доляровий імперіялізм". З цього заключення, що справа допомоги Европі потребує великої кампанії, бо ще треба освідомити Америку, що ратуючи Европу — вона ратує себе саму.

З дискусії над робітничим законом

З огляду, що новий робітничий закон, званий теж актом Тефта-Гартлі, натягають на всі боки, відповідно до цього, чи хто є його прихильником чи противником, варт слідити за річевою критикою в цій справі. Щоби звести всі голоси, як то кажуть, до спільного знаменника, на це треба буде багато часу, бо ще йдуть дальше пристрасні рекримінації з обох сторін. З часом зпоза диму таких рекримінацій покажеться ясний образ того, про що справді йде. Щоби виробити собі такий образ, треба слідити за справжньою критикою і обєктивними вияснениями.

Низку критичних голосів почнемо від опінії бувшого правного дорадника Краєвої Ради Робітничих Відносин, Ґергарда П. Ван Аркела. Він критично віднісся до закону Тефта-Гартлі й зрезигнував зі свого становища. Свою критику він висловив у рефераті на форумі Католицького Університету у Вашингтоні 16 липня. Закиди його такі:

1. Юнії мали перше обовязок предкладати свої жалі урядовій агенції, тепер вони будуть ці агенції бойкотувати, коли лише буде можливе.

2. Поодинокі робітники можуть скористати з посередництва уряду, хоч при цьому можуть виявитися надужиття. Напр. неюнійний робітник може внести неоправдану жалобу, наче б то його не допустили до роботи тому, що він не був членом юнії і на цій підставі буде домагатися платні за минуле.

3. Важними постановами закону покажуться в практиці ці його частини, що відносяться до заборони виплати допомоги під час страйку. Хоч урядові чинники будуть мати важне завдання, то їм мало лишається свободи при вирішуванні поодиноких випадків і тому надужиття є неминучі.

4. Робітники, які хочуть вести збірні переговори з господарями і юніями, мусять добре напружити ум, щоб дати собі раду з обмеженнями при збірних переговорах, які відносяться до юнійного заводу, до замкненого заводу, до відчекування вкладок, до фонду здоровля й добродійности, до гарантії річної платні і т. п.

Оці спрецизовані недомагання в робітничім законі доповнив Ван Аркел заввагами про „несправедливі робітничі діяння". Він твердив, що як уряд почне виступати проти таких діянь, то самий замотається в неясностях.

Про вибори в юніях каже Аркел, що вони не будуть відбуватися на підставі приписів, що їх має оприлюднити Краєва Рада Робітничих Відносин, бо до цього треба створити відповідний апарат. Коли б прийшло до шукання помочі уряду в деяких випадках, то юнії радше зрезигнують зо свого права ніж будуть звертатися за чимсь до уряду. Так само не схочуть юнії висилати фінансових звітів урядові, ані жадати від кандидатів на урядників присяги, що вони не належать до Комуністичної Партії.

Щодо забезпеки для юнії у контрактах, то така забезпека буде мати малу вартість для юнії і вони радше зречуться таких постанов у контракті. Вони швидше погодяться на усне запевнення працедавця, що він буде добровільно стягати від робітників належитості для юній, замісць поміщувати такі постанови в контракті.

Повища критика Ван Аркеля є зрозуміла передусім людям, що знають юнійне життя і відносини між робітниками в різних ділянках ніж пересічному громадянинові. І саме для таких та критика придасться.

Два світи — Дві Европі

(УБІ) „Сьогоднішня Европа виглядає мені, як та ванна, що тече. Не має ніякого змислу лити в неї води: спершу треба заткати діру в ванні. Якщо станеться щось іншого, то значить, коли американці будуть дальше посилати без розбору гроші до Европи, без того, щоб передше зайнятися справою запровадження в ній господарського й політичного ладу, тоді наслідок буде тільки той, що цей гріш буде безкорисно зужитий, а Америка буде змушена на кінець остаточно відвернутися від Европи".

Ці слова одного американського банковця цитує швайцарська „Ді Велтвохе" з 4 липня, щоб схарактеризувати плян Маршала. Европі не поможе ніяка матеріяльна поміч, доки вона буде розбита на два, чи більше ворогуючих між собою блоків. Спершу треба поставити Европу на здорові, тверді ноги, а після того можна буде братися вже до її господарської санації. Европа хвора політично. А через неї хворий і цілий світ, бо хоч цей старий континент став тільки одним із багатьох теренів, на яких відбувається велика гра за нове обличчя світу, то все ж таки цей терен і дальше остається вирішальним у світовій грі. Розбита, схаотизована Европа не втратила свойого значіння первородства в народженні нового, кращого світу.

Але сьогодні існують уже цілком офіційно дві Европі, а тим самим і два світи. Офіційний акт двоподілу світу відбувся в Парижі дня 2 липня 1947. „Велика Трійка" — Бевин, Бідо й Молотов — шукаючи можливостей порозуміння на основі пляну американського секретара стейту генерала Маршала відносно американської помочі Европі, дійшли до остаточного висновку, що таке порозуміння неможливе. Блідий і затривожений Бідо, заявив журналістам після розбиття конференції: „Скінчилося". Більше він не мав, що сказати. Це одно драматичне слово характеризує якнайкраще кінець тих ілюзій, якими ще годувалися деякі політичні мужі, вірячи, що кінець-кінців можливо буде ще „договоритися" з Москвою. Повторилася історія з Гітлером, з яким думали „договоритися" 1938 року Чемберлин і Даладіє. Сталін, як і Гітлер колись, не думає ділитися з іншими пануванням над світом, він хоче, й прямує до цього безкомпромісового, беззастережного панування над світом большевицької Москви. І тут не може бути ніяких компромісів. Це зрозуміли тепер і ті, що жили ще донедавна всякими ілюзіями. Світ позбувся одної ілюзії. Але чи зуміє він витягнути з цього належні консеквенції? Це покаже найближче майбутнє. І тут не важливо, хто завинив двоподіл світу. Це справи не вирішить. Треба числитися з фактом і з тими консеквенціями, які обовязково випливають з нього. Ціла европейська преса кидає вину на Москву, а Москва на Америку, Англію й Францію, які, мовляв, свідомо приготовляли акцію розбиття світу на два ворожі бльоки, щоб розбити Совєтський Союз і той „передовий" соціялістичний лад, який він створив у себе й у „визволеній" південно-східній Европі. Але все це голословна пропаганда.

Світ — позасовєтський — жив дотепер фікціями. Одною з тих фікцій була віра в можливість мирного порозуміння з Москвою. А в політиці не є нічо більш небезпечне, як оперування фікціями, завважує берлінський щоденник „Дер Таґесшпіґель". Західні потуги оперували фікцією можливості порозуміння з СССР і витрачали дорогий час, а Москва в той час горячково монтувала „східний бльок". І як стоїть справа тепер? Відповідь на це питання дає Роберт Юнґк у своїй статті з „Ді Вельтвохе" — „Великий розподіл". Він пише:

„...сфера впливів росіян зробила сьогодні скок вперед на щонайменше 18 місяців, як іде про плянування понаднаціональної одноцілої господарки. Згідно з махінаціями й на зазиви й накази Москви, між усіма країнами по той бік східно-західної роздільної лінії існують уже від півтора року численні господарські договори такої натури, що вони дуже мало числяться з так лицемірно оборонюваною Молотовом у Парижі національною суверенністю поодиноких держав. Поодинокі річні пляни ріжних країн, від югославської пятирічки через мадярську трирічку, до чехословацької трирічки — всі вони побудовані на взаємозалежності, а в своїй цілості зведені до певної співзвучності з пятирічкою росіян. „Квоти" югославянської тяжкої індустрії і мадярської легкої індустрії, наприклад, були найточніше розподілені. Будова прецизійної механічної індустрії в околицях Будапешту спричинилася до того, що Белград мусів відмовитися від своїх плянів будувати подібну індустрію. Між Болгарією і Югославією господарська єдність іде вже навіть так далеко, що удержавлені фабрики з цього й того боку границь цих обидвох держав працюють над одним готовим продуктом. Цей процес розвитку є ще в повному розгортанні, а найновіші відомості, які говорять про рішуче втручання росіян у румунську господарку, є найновішим прикладом уоднозгіднення (Ґляйхшальтунґ") цілого продукційного апарату в „іншій Европі", централя якої находиться у Москві. І в той час, як Схід у цей спосіб чимраз більше „відбалканізовується", та одержує свою єдність у формі диктату з московського бюра плянувань, як і з його філій у східних столицях, решта Европи находиться дотепер у стані ривалізацій, господарських перехрещувань, отвертих або скритих конкуренційних боїв, які мусять заставити до надуми".

Чи тільки до надуми? Нам здається, що до надуми вже запізно. Вже найвищий час діяти.

Та чи має Европа, або краще т. зв. „західний бльок", свій плян дії так, як його має Москва? Про це дуже треба сумніватися. „Східний бльок" має одну централю — Москву, один провід — Сталіна з його по цілому світі розгалуженою одностайною комуністичною партією, одну ідею й ясну політичну концепцію — знищення „буржуазного капіталістичного" ладу й установлення, через диктатуру „пролетаріяту", „совєтської демократії", як „найбільш передового суспільного й государственного ладу". На мові московського месіянізму, що що його большевики здійснюють радикальними політичними засобами, це називається встановленням царства „Третього Риму", в якому Москва мала б стати столицею цілого світу, а Сталін чи якийсь інший московський тиран — царем цілого людства. Ця колишня утопія набирає на наших очах жахливої дійсності. До боротьби за цю злочинну ідею, бо побудовану на поневоленні цілих народів, Москва змонтувала вже наймогутніший бльок, прикладу якому не має в цілій дотеперішній історії світу, бо розпоряджає він понад триста мільйоновою людською масою, величезними ресурсами двох третих Европи й половини Азії, мільйоновими кадрами комуністичної партії в цілому світі, які фанатично й безоглядно виконують всі накази Москви. В порівнянні до цього кольосу, сили Гітлера, з якими він починав війну, падуть у тінь.

„Західний бльок" без порівнання більший і сильніший від „східнього бльоку". Але він існує покищо тільки теоретично. Одинока реальна сила в ньому це покищо тільки ЗДА. Але без обєднаної, сконсолідованої, свідомої своїх завдань і готової до спільного чину Европи, ЗДА, віддалені на тисячі кілометрів від своїх природніх баз, не зможуть встоятися перед східним кольосом. Америка свідома цього факту, тому вона так наглить решту Европи обєднатися. Ціла акція „західнього бльоку" лежить у досвідчених і рішучих руках генерала Маршала. Це той самий генерал, що три роки підготовляв офензиву проти Японії і Німеччини, щоб після того одним ударом повалити Японію, а двома ударами Німеччину. „Одно, що є певним — пише Пол А. Ладам в „Журнал де Женев" з 10 липня, це те, що номінація Маршала на пост державного секретаря була вирішена президентом Труманом ще перед висланням його до Китаю, це зн. у березні 1946 року". Маршал уже від тоді підготовляв свої пляни, а сьогодні він переводить їх систематично в життя. Це виходить хоч би з того, що вже після трьох тижнів із дня перебрання посту секретаря закордонних справ, Маршал розпочав свою дипломатичну й психологічну офензиву. Він, із своїми добре підібраними дорадниками, підготовив послання з 12 березня, яке ввійшло в історію під назвою „доктрини Трумана", він опанував був конференцію „Чотирьох" у Москві, здобуваючи собі остаточно там прихильність Бевина й Бідо, на його пораду през. Труман відвідав Мексико й Канаду, здобуваючи в цей спосіб дві нові держави для своїх плянів, він, на кінець, розрубав гордийський вузол непорозумінь із Арґентиною і зеднав і цю державу для справи „західнього бльоку".

Довівши в цей спосіб до реалізації бльоку західньої гемісфери, Маршал звернув свої очі на Европу, „з великодушною, але не цілком ясною офертою з 5 червня, яку світ приняв під назвою „Пляну Маршала". В міжчасі він заткав найнебезпечнішу діру: Дарданелі, він спонукав Мек Артура зняти надзвичайно великі тягарі, які давили переможену Японію..." — пише Ладам. Поділена остаточно на два ворожі бльо-

(Докінчення на 3 стор.).

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

79)

— Ось вам обі пані Святольдичі Ставровичеві, старша і молодша Ірина. Одна Марія, друга — Любомира. Це, — на зятя, — й самі вже знаєте хто, Іринен хлопчик, Ростислав-Любомир. Обоє Володимировичі, по батьках, та й дідуні у обох однаково звалися — Андрії і Юрії... Все у нас зійшлося. Обоє музики й співаки добрі, обоє майкути, ну, й обоє лікарями надумалися ставати. Ця, білявка гарненька — Олена Чередниківна, помагає нам у крамниці. Чорнява красуня — Наталка Боровичівна, наставилися вже міняти своє назвище на паню Зарічну. А ця, запишена красуня — Настя Безушківна; Нозвище тільки таке, бо вуха у неї ще цілі!

Ростислав привитався з обома. Говорив поважно, але повага не дуже лицювала ще до його обличча. Іринаприскала дрібним сміхом. Він не витримав поваги й собі засміявся. Батько відрекомендував обох робітників. Справжні, немінові, бувші вояки українських армій, Степан Воютинський і Павло Скорохід.

— Це назвище тільки Скорохід! Ходжу я зовсім повільно! — в тон панові Ставровичу казав жартом другий робітник, невеликий чоловік, років тридцять пять.

— Буває! — озвався Ростислав. — Ми також, ані старі, ані святі, як з назвищ наших виходило б. А з Іриною ми зовсім миру не любимо, хоча й Любомири.

— Когож ви у місті зіставили сторожем? — питав Воютинський.

— Нікого. Рудий з Мушкою стережуть. Від вулиці наглядає Оленчин батько й сестри, та й поліція по вулиці ходить. У день ніхто не залізе.

Дівчата збилися з Іриною до купи, перешіптувались. На мужчин не звертали особливої уваги. Мужчини всі в середних літах люди, їм не рівня. Десяток мужчин й жіноти простору витальню обернули у надто тісну. Матері з Залужною розсували стіл, розкладали начиння, мудрували, як то таку отару людей за одним столом розмістити. Мужчини курили. У відкриті вікна й двері садив дим, мовби горіло.

— Ну, сину! Підеш завтра штукувати? — тесть за вечерою питав зятя.

— Чому б ні! Ставити в девятки снопи потраплю! За жнива треба бодай за харчі за Ірину й себе відробити!

— Штукувати і я вмію! — похвалилася Ірина.

— Про мене, помучтеся трохи! — казав батько ніби байдужо. — Готуватися до школи, думаєте, не потрібно?

— Ще не знаю! Якщо вимагатимуть додаткових іспитів, здам і без підготовки. Ірина тутешної школи, піде без іспитів, я думаю...

— Ми й не пробували вчитися! — признавалася дочка. — Вганяємо по фармі. Огером верхи обоє їздимо! Ростислав вже автом їздить.

— Чи ти бач! Як ви огером опанували? Не скинув ніразу? Худобина він небезпечна. Нікому не дозволяє на себе сісти.

Ірина розповіла, як то вона до півсмерти перестрашилася. Батько затя скартав, але поведінкою Ростислава чувся вдоволений. Ірина хвалилася, що їй їзда верхи надзвичайно подобається — до ріки їдуть верхи завжди обоє. Батько кпив — може їм краще вчитися на ветеринарів, раз зуміли півдику худобину уговкати. Вечір проминав у розмовах. Молодим розмови старших не дуже то й цікаві. Дівчата потягнули Ірину бавитися в перегони, вона потягла за собою чоловіка. Повибігали на дорогу, боролися, Набігавшися співали, за руки побравшися, у хоровід. Олені з голови зовсім вилетіло, що мусить наніч їхати до міста. Похопилася, аж господар почав гукати.

Голодний — про хліб, українці — про Україну.

Воютинському й Скороходові постіль приготували нагорі, від молодого подружжа через стіну. Стерегти господарів і дівчат від всяких напастей — пригнався нагору Дружок. Нових людей він ще не знав, абож не памятав.

Ростислав — цікава для робітників особа, інтелігент, недавно прибулий з Европи. В розумінні простих, щирих людей він мусів все знати, все пояснити. Не дивота, що розмова нагорі затягнулася далеко поза північ. Цікавилися тим, що всіх чесних українців болить. Що жде в майбутності їх країну, націю? Які можливості поліпшення сучасного стану?

Постягали з сусідних кімнат крісла до кімнати дівчат, попередно Ірининих батьків. Оба робітники, Ростислав, ба, й Наталка — чулися звязаними з рідним краєм неразривними путами й тут, за океаном, думали й діяли по українськи. Україна не переставала бути їх батьківщиною. Там зісталася дідівська земля, рідні й знакомі, приятелі й подруги. Ірина і Настя в Канаді породилися, Канаду вважали батьківщиною. Завдяки гідним батькам, Ірина знала про Україну все, що можна було знати, України не бачивши. Край своїх дідів-прадідів любила чистою любовою молоденької душі, ним інтересувалася, чим могла старалася помогти покривдженим і обездоленим. Напружено - уважно слухала розмови свого чоловіка, розпитувала подробиці, піддавала влучні замітки. Досі, близько три місяці, вони, зайняті своєю любовою, підготовкою до будуччини, на такі розмови не багато часу присвячували. Думок чолові-

(Продовження на стор. 4-тій).

Д. Кирильчук

Советська демократія—чи советська тиранія?

2)

II.

Ми підкреслили вище, що з „советською людиною", з ортодоксальним членом партії, Маркса-Леніна" не можна контроверсійно дискутувати на якусь тему, як це буває в кожній вільній, несоветській країні, де кожному вільно мати власну думку й власний погляд на всякі справи. Докази й факти не поможуть вам нічого, якщо ці докази ідуть у розріз із тим, що... сказав Сталін, чи написав Ленін. Ці люди могли сказати чи написати неправду, або принаймні вони могли помилитися, але правовірний большевик не може й думки припустити, щоб такі „генії людства" помилялися.

Для нього авторитет Леніна-Сталіна є альфою і омеґою всего, їх твердження є доґмою віри. А віра дискусії не допускає.

Теоретики большевизму твердять, що їх ідеологія є чисто науковою, філософічною системою. „Марксизм — це не тільки теорія соціялізму, це цільний світогляд, філософська система, з якої само собою випливає пролетарський соціялізм Маркса" (Сталін). В загальному советська пропаґанда твердить на кожному кроці, що філософія большевизму є науковою філософією, найбільш новочасною і поступовою та найбільш гуманітарною і демократичною. Всі інші філософії та ідеології є застарілими, ненауковими й назадницькими.

Не маємо ні завдання, ні спромоги в цій короткій статті застановлятися над правдивістю цих тверджень. Але це мабуть і не конечно. Хто хоч трошки обзнайомлений із советською літературою і їх „наукою", той дуже скоро переконається, що советська ідеологія не є ані наукова, ані новочасна, і поступова, ані гуманітарна і демократична.

Гітлерівська ідеологія твердила, що всяка філософія, всяка наука і взагалі всяка творчість людського духа є нерозривно зв'язані з расою, з народом, до якого по-крові належав даний творець. Отже вона твердила, що творець — філософ, науковець, мистець — родиться, як член певної кровної спільноти й цей факт надає всій його творчості національно-расовий характер. Це засада національности культури. Знов большевизм твердить, що „всяка філософія, як і вся наука є партійним клясовим твором. Новочасна філософія є так само партійною, як партійною була вона дві тисячі років тому назад". (Ленін, цитат із Короткого Філософічного Словника). Це виходить із твердження марсизму-ленізму про вічну боротьбу кляс і партій в рамцях суспільности. Отже наука й філософія є засобом боротьби поодиноких кляс між собою. А що найважливіші кляси, це кляса пролетарів і капіталістів, то й наука ділиться на пролетарську й капіталістичну. З цього виходить рівночасно інтернаціональний характер науки й філософії, бо комунізм не визнає нації, як природного суспільного явища, але будує на „пролетарях усіх країн".

В одній і другій теорії є частина правди. Всяка духова творчість є зумовлена національною приналежністю творця. На ту саму річ інакше дивиться й інакше реаґує на неї українець, француз, німець, росіянин чи інший. Але всі вони намагаються збагнути, відкрити вічну правду, чи красу, які були б однакові для цілого людства. Одному це вдається в більшій, другому в меншій мірі. Грецький геній видав із себе Гомера, який є близький душі й серцю кожної культурної людини. Але проте Гомер є грек, його дух носить на собі всі познаки грецького національного генія. Шевченко також висловлював вічні людські ідеали, але проте його творчість носить на собі незатерту печать генія українського народу. Це можна сказати про всіх мислителів і творців людства. В їх творчості проявлялися вічні вартості правди і краси. І в цьому є їх інтернаціональність. Отже в національній формі завжди проявлялися і будуть проявлятися вселюдські вічні вартості.

Але не так розумів гітлеризм національність культури. Він виходив із теорії нерівности рас. І тому, все, що творив геній якогось народу мусіло служити засобом боротьби цього народу проти інших народів. Національна творчість не була засобом зближення народів на тлі спільних, вічних вселюдських вартостей, але засобом вічної бортьби між собою за панування.

Цю саму тезу, тільки в іншій формі проповідує і большевизм, чи комунізм. Те, що для гітлеризму була нація, те саме для домунізму є кляса. Тому й большевицька наука та філософія не мають служити людству в його цілості, але бути засобою боротьби одної кляси проти всіх інших. Поминаючи факт, що людство не складається з кляс, але з націй, комунізм стоїть на тій самій ненауковій і неетичній плятформі, що й гітлеризм, бо замість шукати гармонії і мирного співжиття цілого людства, він проповідує і навіть практикує розбиття цього людства на ворожі собі кляси і вічної боротьби між ними. Теорія і практика комунізму, так, як теорія і практика гітлеризму, намагаються звести людство до стадії життя в джунґлях, щоб людина людині була вовком.

Обидвом теоріям чи ідеологіям протиставляється цілий культурний світ, який хоче, на національній плятформі, найти це вічне й велике, що вяже і лучить, а не розбиває і винищує себе взаємно. В протилежності до нетолеранції і виключности, культурний світ іде шляхом толеранції і взаємного пошанування. Не боротьбою всіх проти всіх, але шляхом взаємного пошанівку людської індивідуальности і національних спільнот може дійти людство до творчої співпраці і мирного співжиття.

В природі панує закон вічної бортьби. Але замість боротьби пристрастей і розгнузданих інстинктів, ця боротьба мусить відбуватися в площині вічних етичних вартостей. Це ідеал, який ще дуже далеко до осягнення, але якщо людство не хоче самознищитися, воно мусить принаймні стреміти до зближеня до цього ідеалу. Без сумніву, такий ідеал можна осягнути тільки тоді, коли всі схочуть осягнути його і відповідно будуть наставляти свої думки і свої дії. До того часу, особливо малі й поневолені нації, мусять бути також вовками, якщо не хочуть мати долі ягняти між вовками.

Найгрізнішим вовком, після упадку гітлеризму, є тепер комунізм, який проповідує і практикує ворожнечу не тільки між народами, але й внутрі цих народів шляхом своєї „наукової" теорії про вічну й неминучу боротьбу кляс. Така теорія не може в ніякому разі бути ані науковою, ані поступовою, ані гуманною. Навпаки, вона є запереченням цього всього. Правда є одна — тільки шляхи до її віднайдення є ріжні.

Большевизм тим небезпечний, що є він строго не науковий. Большевицька ідеологія — це релігія з усіма познаками релігійної доґматичности, фанатизму й нетерпимости. Стиль цілої большевицької „науки" має суто доґматичний характер. Майже всі тези большевизму є подані без усякого узасадження. Так, наприклад, Сталін у своїй ґрунтовній праці „Діялектичний і історичний матеріялізм" подає свої тези про монізм, еволюціонізм, твердження про розвиток через боротьбу, про ідеалізм, матеріялізм й інші, без найменшого узасаднення. В усе це треба по-просту вірити. Праця Сталіна творить складову частину „короткого курсу історії російської комуністичної партії". А цей курс, побіч „Короткого філософічного словника" є „святим письмом" Советського Союзу і їх вивчають в усіх советських наукових заведеннях. В усій советській літературі найбільшими й майже одинокими доказами для всіх тверджень є ...авторитети чотирьох людей: Маркса, Енґельса, Леніна й Сталіна. Із цих чотирьох без сумніву найбільший „науковий" тепер авторитет — це Сталін. А тому що він розмірно мало написав, а й те, що написав, це в першу чергу компілікація з писань Леніна, Маркс був йому менше доступний (за „тяжкий"), тому ім'я Сталіна кладеться майже обов'язково побіч Леніна. Сімбіоза Ленін-Сталін — це стало синонім одного. В Маркса й Енґельса часом можна сумніватися, чи ліпше їх можна, а навіть і треба інтерпретувати так, як цього вимагає кожночасна політика партії. Але авторитет Леніна-Сталіна не допускає найменшого сумніву. Тільки Сталін може себе, а тим самим і Леніна інтерпретувати. Більше ніхто!

В усій „науковій" літературі большевиків, замість доказів, узасаджень тез — цитується один із цих чотирьох авторитетів. І проти такого „доказу" не поможе вам у країні „советської демократії" ніякий інший документ. Це доґма віри. Такий спосіб арґументації знаний в Европі тільки в дуже ранньому середньовіччі, в час, коли наука була цілістю на услугах доґм віри. Хто поважився б був сумніватися в такий „арґумент", того вважалося еретиком і палилося на кострі. Але почавши вже від XIII століття, від св. Томи з Аквіну, запроваджено в европейській науці засаду, що авторитет не може бути джерелом арґументації у філософії. Аж у XX столітті большевики вернулися знову до середновічних метод і називають їх науковими...

При цьому, як уже зазначено, вирішальну ролю грає авторитет живого тирана, або того, що він проголосив його найбільш святим побіч себе. Це й ясно. Мертвий не має вже сили, а живий для піддержання своїх арґументів має жахливу зброю тайної поліції... Проти такого „арґументу" не встоїться чейже ніякий ум! Тому советські вчені в усіх своїх писаннях побіч імени Сталіна, кладуть завжди такі могутні „арґументи", як „ґеніяльний теоретик", „вождь світового пролетаріяту", „великий співробітник і товариш Леніна", „континуатор науки Маркса, Енґельса й Леніна" і т. д., і т. п. І то не тільки в пропаґанді, але в чисто наукових і філософічних працях! Подібного явища не знає цілий культурний світ. Навіть японський цісар, якого донедавна вважали — а певно ще й тепер багато вважають — прямим нащадком самого Бога, не користувався таким обожанням і незаперечним авторитетом — принаюмні в науці й філософії.

Маркс і Енґельс цитуються у Советах тільки в інтерпретації Леніна — Сталіна. Большевицька пролетарська революція не пішла шляхами, які предвидів і науково обґрунтував Маркс та його найближчий співробітник Енґельс. Але тим гірше для них. Каменев, Риков, та деякі інші аси большевицької революції перестерігали Леніна 1917 р., що комуністична революції в Росії не розвивається згідно з засадами марксизму. На те Ленін відповів їм: „Было б великою похибкою — если би ми стали сложние насущние бистро развивающиеся практические задачи революции в прокрустово ложе узко-понятой „теории" в место того, чтоби видеть в теории прежде всего і больше всего руководство к действию". (Соч. Т. XX, ст. 38-39). І революція пішла своїм шляхом, а Каменев, Риков і багато інших лягли в прокрустове ложе смерти... Ленін підходив до теорії марксизму „не як до мертвої букви, не як до застиглої схеми або доґми; Ленін двигав революційну теорію вперед; „на основе обобщения практического опита он развивал, дополнял и изменял ее от дальние виводи и положенія", пише Є. Бурджалов у журналі „Большевик" ч. 6/47 в статті „Образец творческого марксизма". Бо Ленінові не йшло про правильність і закономірність революційного процесу, про вірне застосування теорії Маркса та про добробут і щастя народу, якому він хотів подарувати соціялістичну революцію і диктатуру пролетаріяту. Рушійним мотивом цілої його революційної дії була жадоба влади й тому й революція мусіла йти всіма, і найбільш злочинними та карколомними шляхами, щоб тільки осягнути цю владу. Сталін пише про це виразно в „Короткому курсі історії ВКП (б): „що було б із партією, з нашою революцією, з марксизмом, якщо б Ленін спасував перед буквою марксизму й не рішився замінити „одно из старих положений марксизма, сформулированое Енгельсом, новим положением о республике Советов, соответствующим новой історической обстановке? Партия блуждала би в потьомках, совети були би дезорганизовани, ми не имели би **Советськой власти,** марксисткая теория потерпела би серьезний урон" (ст. 341). Ясно. Тут не йшло про добро революції, про щастя й добробут народу, але про добро й престіж... партії! „Що було б із нашою партією"? бідькається Сталін. І щоб рятувати партію Ленін потолочив і заперечив більшість науки Маркса, яку назвав „мертвою буквою" і „застиглою схемою". Із цих висловів Сталіна виходить ясно, що марксизм, як доктрина й філософія кращого суспільного ладу скрахував уже в самих початках його реалізації. Большевизм пішов іншим шляхом, а покликування на Маркса є тільки фарисейськими вигуками московських сатрапів, які даними методами хотять здійснити ідеї Романових та всяких інших московських імперіялістів про панування над світом.

Ми не боронили б марксизму, він нам чужий і протиприродний, так як і ленінізм чи сталінізм, ми тільки ставимо питання в ім'я чого йшла пролетарська революція? В ім'я чого вона толочила навіть ті засади, на яких зродилася і виросла? Із цитованих слів Сталіна виходить недвозначно, що за владу, за перемогу партії, а не за добробут і щастя народу. І це треба добре затямити собі, щоб зрозуміти дальший хід большевицької революції в Росії.

Большевицька революція в Росії і та дійсність, яку вона там витворила заперечили не тільки всі теорії соціялізму, але й самого Маркса й Енґельса, на яких советська „наука" і советська пропаганда ще час-до-часу покликаються. Соціялізм повинен би означати соціяльну справедливість, рівність людей і добробут. Але життя наказує, що в Советському Союзі не має ні соціяльної справедливости, ні рівноправности, ні добробуту. Якщо б там був справедливий лад, то на це можна б наводти факти, а тому, що факти говорять іншу мову, то советська „наука" й пропаганда покликуються в стоїх твердженнях виключно на авторитети, і то в першу чергу на авторитет живучого диктатора і тирана. Правда говорить сама за себе, а тому що ця правда є проти советського устрою, большевицькі можновладці скріплюють її силою авторитету тирана. І хай хтось зважиться не повірити йому! Того тайна поліція (НКВД) навчить вірити...

Важним є підкреслити ще й те, що советська пропаганда користується авторитетом своїх вождів не тільки для того, щоб узасаднити, доказати правдивість своїх тверджень, які відносяться до внутрішніх советських відносин, але й для того, щоб узасаднювати свої твердження, які відносяться до відносин поза советським світом. Ось один із тисячів прикладів: Відомий советський „учений" та ідеолог советської доктрини, М. Міттін, у довгій статті п. з. „Советская демократия і демократия буржуазная" (Большевик ч. 6/47), критикуючи „свободу преси" в „буржуазних державах, наводить як доказ для свойого твердження знову ж... авторитет Леніна. Ленін говорив: „Свобода преси в капіталістичному суспільстві — це значить свобода торгувати пресою „и воздействием" на народні маси". (Соч. том. XXIV, ст. 423). Ось вам доказ! Що правда, він дальше цитує кілька книжок, які вийшли за кордоном і які написали в більшості комуністичні аґенти, де також критикується демократичну пресу, але д. Міттін забуває чомусь додати, що за кордоном принаймні вільно критикувати, а хай би хтось зважився критикувати у Советському Союзі советську пресу, яка цілковито стоїть на услугах і під строгою контролею большевицької партії і советської держави! В демократичному світі може кожний заснувати собі власний часопис і писати в ньому що хоче та критикувати не тільки капіталістів, які в більшості, як твердить советська пропаганда, наклали свій монополь на пресу, але навіть уряд. А хай хтось зважиться критикувати в Советськім Союзі, в „батьківщині пролетаріяту" уряд або большевицьку партію! Той напевно дуже скоро опиниться „під стенкою", або в найкращому випадку десь на далекому засланні в ролі безправного невільника.

„Буржуазна преса" має свої хиби, має свої хиби й „буржуазний демократичний" світ, але в цьому світі вільно викривати ці хиби, вільно боротися з ними, що не вільно робити в „советській демократії". Ідеального, досконалого ладу не має нігде в світі — не має його і в „найдемократичнішій" країні Советів під „сонцем конституції Сталіна", бо люди є тільки людьми і вони часто помиляються, але справа в тому, що в країнах „буржуазних демократій" люди признаються до похибок, дозволяють собі викривати їх з метою направи. Не має цього права тільки в країні „советської демократії", тут мусить кожний тільки слухати, підчинятися і... мовчати. Так тут було за царських часів, так тут є і сьогодні. Іронічний і повний гіркого сарказму вислів Шевченка, що в Росії „все на всіх язиках мовчить, бо благоденствує" найшов сьогодні своє клясичне приміненя. За царської тиранії можна було людині ще принаймні виїхати за кордон, прочитати часопис чи книжку, які появилися за границею, а советський громадянин не має і цього елементарного права. В цій советській державі не найдете ні одної газети, ні одної публікації до продажі, які появилися за кордоном. Ще більше, там не вільно мати й читати цілі серії книжок і публікацій, які появилися давніше в цій же таки країні! Такої тиранії думки, слова й совісти не знає ціла історія людства. І все це носить назву „найдемократичнішого устрою в світі".

(Далі буде).

„РОДЕО" НА ЛОНІ ПРИРОДИ.—Кажуть, що комерційні „Родеа" не подібні до тих, що вдбуваються на лоні природи, як от видно з цеї картини, що знята в Алберні, Канада. Це індіянин іде на бику. Ті, що приглядались цьому, як кажуть, добре насміялись і то задурно, не плативши ніякого втсупу.

Два світи – Дві Европі

(Докінчення зі стор. 2-гої)

ки Европа шукає рятунку в „пляні Маршала". Цей плян передбачує офіційно тільки господарську допомогу Европі, яка обеднається. Але в обличчі ворожої постави Москви до цього пляну та з огляду на її горячкову підготову до — може і збройного — виступу проти заходів обеднати в один бльок ту частину европейського суходолу, яка не находиться в сфері її „впливів", цей плян має і мусить мати суто політичний харктер. На конференції в Парижі, дня 12 липня, „західний бльок", зложений із 16 держав, на чолі з Англією і Францією, зробив перший крок у напрямі творення одноцілого обоpонного фронту. Після цього, отже після остаточного його сформування, він мусить перейти до рішучого протинаступу, якщо Европа хоче і має жити.

Европу не врятується половинчастими вирішеннями справи. **На европейському організмі виріс страшний і дуже небезпечний боляк. Його назва — московський імперіялізм, тепер під назвою комуністичної ідеології та в деякій мірі „панславізм".** Його не можна врятувати „присипанням пудром", бо в цей спосіб його тільки прикриється, але не вилікується в ніякому разі. Не втримає його на місці й ніякий „західний бльок", якщо він захоче бути тільки статичним сторожем „решти" Европи, свого роду карантинним кордоном. **Боляк треба розрізати й у першу чергу допомогти визволитися тим народам, яких він розїдає і якими живиться.** І це треба робити негайно, бо скоро може бути запізно. Запізнена операція може закінчитися смертю пацієнта. А тоді вже ніщо не буде стояти на перешкоді, щоб хвороба рознеслася на весь світ...

Д. Слобідський.

ЩО ПИШУТЬ?

ЖИВУТЬ ЛИШЕ НАДІЄЮ.

(З листу з Польщі на Помо-рю, до родини в стейті Огайо.)

Ми ще живемо на старім місці до якогось часу, бо тепер ніхто не є певний себе. Приватної власности не має ніхто, нині ми тут, завтра їдемо далі... Лихі часи тепер настали, живемо хіба надією, що колись буде краще. Лише не знати, хто того дочекає. Хочемо довідатися про наших рідних, що живуть в наших давніх сторонах, але не можемо знати, чи хоч кавалок хліба їм дають. Отримав я листа від швагра з місяця травня. Пише, що дочекалися вже щавію, отже радуються. Рвуть щавій і варять капусту і так живуть. Надіються, що вже до жнив дожиють, а тоді може щось й їм прийде.

Коли читаємо той лист, то все нам жаль за нашим вуйком. Як виїздили, то так просили сестри й Ф., щоб їх взяли зі собою тут до Польщі, бо вони хотіли бути ближче своїх синів, що тепер в Америці. Ф. не хотів їх узяти, навіть на пращання до них не пішов, бо боялися, щоб вони його не вчепилися і з ним не поїхали. Правда, Ф. тепер жалує, бо всетаки вони були б при нім втрималися, але пропало! Я написав до брата, який лишився ще вдома, щоб приїздив до нас і привіз вуйка з собою, але не дістав жадної відомости, що з ними сталося.

Ми отримали письмо від сестри Ю. Пише, що вже на місці. З мапи видко, що то не далеко нас, отже ми виберемося до неї, щоб побачити і наговоритися з нею. Там, де ми колись жили, там банди палять усе, а тут, де ми тепер, то хоч спокійно можна йти спати. Та всетаки люди невдоволені, бо то нема, як на своїй рідній землі: де хто родився, там і вмирати хотів би. Якого то лиха наробила та проклята війна: людей перекидають з одного місця в друге. Видко, що люди прогнівили Бога, а ще й тепер не перестають грішити. Шпиталі заповняють на ту брудну хворобу. Щось один на другого такий недобрий, що як би міг, то в землю закопав би...

Я хотів би знати, хто такий був, що подав імя в газети, бо тут є багато таких людей, що дістають пакунки з Америки від своїх рідних. Нам тепер дуже сумно тому, що наша родина порозкидана по цілому світі і нема як з ними порозуміти, або з ними зійтися. Бо як би ми так зійшлися, то мали б про що говорити і розказати, про наше минуле. А ще було б ліпше, як би ми могли зійтися на нашій рідній землі... То булоб нам раз весело!

Від редакції: В листі, в якому прислано оце письмо до нас зо стейту Огайо, був $1 на пресовий фонд „Свободи". Ми передали його куди слід.

Розмова з рабіном про Обіцяну Землю жидів

Комісія Обєднаних Держав для прослідження відносин у Палестині перебуває зараз у Єрусалимі За звідомленнями агенції Асошіейтед Прес комісія переслухала теж рабіна Г. Л. Фішмена, щоб довідатися про його погляди на тамошні відносини. Єдиний мусулманський член комісії, Абдур Раман з Індії, хотів довідатися від рабіна дещо про Обіцяну Землю на підставі оповідання в Біблії й тому поставив до рабіна такі питання:

— Де була Обіцяна Земля?

— Вона сягала від Ель Аріш (недалеко теперішньої палестинсько-єгипетської границі) до ріки Евфрату" — відповів рабін.

— Чи належав і Єгипет до Обіцяної Землі?

— Ні.

— Чи належав Ірак?

— Ні.

— Одначе я приймаю за правду, що Сирія, Лібанон, Трансйорданія і теперішня Палестина належали до неї — сказав Абдур. — Коли це було обіцяне Богом?

— Около 4,000 літ тому.

— А коли Бог це потвердив?

— Це потвердив Мойсей.

— А чи Бог не обіцяв того теж і синам Ізмаїла? (Ізмаїл, син Авраама, вважається за одного з мусулманських пророків).

— Ні — відповів рабін Фішман. — Цю обіцянку дістав лише Ізаак. Синам Ізмаїла була обіцяна інша частина світу.

— А чи не мав Месія привести назад жидів до Обіцяної Землі?

— Ні. Жиди мають вернутися до Обіцяної Землі ще заки прийде Месія, а Месія прийде щойно після їхнього повороту — твердив рабін. Він говорив по гебрейськи, а його слова перекладав на англійську мову Еліязар Каплан, касієр Жидівської Агенції.

— А як швидко після їхнього повороту появиться Месія? — запитався Абдур.

— Цього ніхто не знає.

Після того Абдур Раман поставив ще кілька запитів, а потім перейшов до справи християн.

— Кільки є християн у Палестині?

— Цього я не знаю — каже рабін. Я не маю ніякої стичности з відступниками, одначе жид, хоч би навіть і згрішив та перейшов на іншу віру, остається дальше жидом.

— По вашому — каже тоді Абдур — то всі християни в Палестині є жидами!

У цьому моменті предсідник комісії Еміль Сандстром перервав розмову.

НОВА ФАБРИКА, ЗВЯЗАНА З АТОМОВОЮ БОМБОЮ. —На картині бачимо вал і дроти, якими огороджена фабрика в Маямісбург, в Огайо, яка є по укінченню. У ній будуть вести працю, звязану з атомовою енергією. Кажуть, що це буде місце, найкраще забезпечене з усіх тих, що мають до діла з дослідами над атомовою енергією, чи над її виробом.

ДАЖБОЖІ ВНУКИ

Продовження до ст. 2-го)

ка про Україну слухала вперше, від тої памятної неділі, коли він розповідав про свою родину. Настя — дочка батьків-бідаків, мало набула знання про Україну, бо й звідки їх могла набути? Все ж, на фармі, не в місті. Вона навчилася спершу говорити по українськи. Батьки її пригадували життя в краю, наче щось надзвичайно гарне, жалували казали — там інакші люди, інакше повітря, сонце навіть не так світить. Мусіли покинути своє село через ворожих чужаків-панів. Бо своїх панів русини втратили. В Ростиславові й його матері бачила Настя перших українських панів, панських дітей з діда-прадіда. Її батько до всякого панства, навіть до Ставровичів, ставився недружелюбно. Трохи запізнавшися з Ростиславом — з батьком не годилася. Пан всім, ще й який пан! Великий виглядом, знанням, походженням, якоюсь внутрішньою гідністю. А поведінкою простий, щирий, наче селянський син. Обходиться зо всіми, як собі рівними, приятелює. Миляться її батьки. Не всі пани негідними, як не всі бідні-люди. Погані не пани, а піднесені з Іванів, що в пани всякими неперебірними засобами стараються пошитися...

(Дальше буде).

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

10,295 Курила Степана з с. Вінявка (Теребовля) від Курила Григорія.

10,296 Горкун Івана Корнієвич з с. Троща (Бердичів) від Колесник Аксентія.

10,297 Тиндик Володимира з Судової Вишні (Львів) від Дидало Володимира.

10,298 Тхорик Олени і Марії, Бердий Ольги, Халупа Марії від Тхорик Андрія.

10,299 Котюк Арсена з с. Великий Доростап (Волинь) від Панек Елисавети (Кульчицька).

10,300 Ботулинський Франца з Заболотова, Палій Василя з Остапковець, Рурик Василя, Левко Василя з Волчковець (Снятин), о. Шарковський А. з Надорожної (Товмач) від Ботулинський Рудольфа, гімн. учителя.

10,301 Гаврилко Михайла з с. Точемпе (Ярослав) від Гаврилко Агнешки (Моздрик).

10,302 Денега Семена і Миколи з Єзуполя від Костюк Михайла.

10,303 До вуйка від Пікулізка Анни (Івченко) з с. Бережок (Турка).

10,304 Скоблик Фесі від Скоблик Петра з с. Дашова (Стрий).

10,305 Бойко Теодора, Пасічник Дмитра з с. Вишнева (Рогатин) від Цап Олекси і Марії.

10,306 Сапко Івана, Матейко Матвія з с. Поздич (Перемишль) від Салук Володимира.

10,307 Павлик Василя і Івана з с. Маковиська (Ярослав) від Гуль Марії.

10,308 Паньків Марії з с. Слобода Зол. (Бережани) від Мартинців Теклі (Іваськів).

10,309 Гусак Анни з с. Наусілки Гост. (Рудки) від Антоняк Марії.

10,310 Івасечко Миколи з Тернополя від Стефанюк Івана.

10,311 Мартиняк Степана, Горностай Івана, Шмогаль Дмитра від Горностай Василя з с. Лубіня Вел. (Львів).

10,312 Яріш Теодора з с. Острів (Львів) від Когут Михайла.

10,313 Шустак, Петришак, Демків з с. Дідушиці Вел. (Стрий) від Грицан Василя.

10,314 Паленечка Василя з с. Прислiп (Турка) від Цап Миколи.

10,315 Ткачук Миколи з с. Острів (Волинь) від Верчук Адама.

10,316 Вишиваний Андрія, Навроцький Володимира, Ломага Василя, Борик Андрія, Максимович Давида з с. Ліщин (Бібрка) від Вишиваний Василя.

10,317 Драган Івана з с. Лівчиці (Стрий) від Драган Ярослава.

10,318 Гіжий Федя з с. Малковичі (Перемишль) від Климко Брониславн.

10,319 Демчук Марії з с. Загоровщина (Волинь), Пекарська Василя-Пивовар від Пивовар Анастазії.

10,320 Леска Анни, Сенишин Анни з с. Павло (Бережани) від Стольник Михайлини.

10,321 Єквіва Параски (Івана) з с. Павушівки (Чортків) від Бариска Софії.

10,322 Летник Ірени і Пелагії, Попик Ірени від Летник Марії з с. Котузів (Підгайці).

10,323 Просить о афідавіт: Сиротенко Олекса, аптикар, літ 39, самітний з с. Хвостівці (Винниця).

10,324 До родини і знайомих Савчинський Степана, Іванки і Зоряни, Пристай Володимира зі Стрия.

10,325 Паланиця Миколи з Терпилівки від Трач Муся з с. Климківці (Збараж).

10,326 Марків Василя і Григорія з с. Боршова (Перемишляни) від Стахів Василя.

10,327 Йоденак Андрія і Миколи з с. Туринське (Сянік) від Гузий Михайла з с. Щавне.

10,328 Дрофич Гриця з с. Ломна (Турка) від Пікулізка Анни (Івченко).

10,329 Дутка Семена з с. Шульганівки (Чортків) від Коник Петра.

10,330 Гудяк Ілька, Фінфа Корнелі від Гудяк Михайлини (Фурда).

10,331 Федосей Луця з с. Лебедин (Київ) від Шуліка Миколи.

10,332 Іваник Тимка з с. Будзин (Товмач) від Соляник Олекси.

10,333 Писуляк Анни, Парані і Андрія з с. Вірко (Перемишль) від Писуляк Йосифа.

10,334 Гурнак Миколи і Анни з с. Полоние (Сянік) від Грицько Петра.

10,335 Новак Марії (Шийка) з Зиндранів (Коросно) від Шийка Івана.

10,336 Галагін Онуфрія, Ґрагнік Марії від Безушко Мирослава з с. Юзефівка (Тернопіль.)

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне,** то хай **разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 2. липня 1947 року помер

ВАСИЛЬ ПАВЛЮК,

член Укр. Зап. Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу в Ню Йорку.

Покійний родився 1887 року, в селі Чернів, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Юстину, сина Івана, дочок: Марію, Анастазію і Катерину та 6 внук.

Похорон відбувся 5. липня з церкви св. Покрови в Бронкс при участи трьох священиків, урядників та членів Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу, Бр. св. Михаїла, від. 1. Провидіння та хлопців в одностроях з банди. — В. Й. П.!

П. Кучма, секр.

ПОШУКУЮТЬ

МАРУСЯ ВИЩНЬОВСЬКА-КОЗАЧЕНКО
пошукує
МИКОЛУ КІНДРАТЧУКА

з міста Городенка, Західна Україна, в дуже важній справі. Прошу зголоситися на адресу:

D. HALUSCHAK
P. O. Box 84,
Espanola, Ont, Canada.

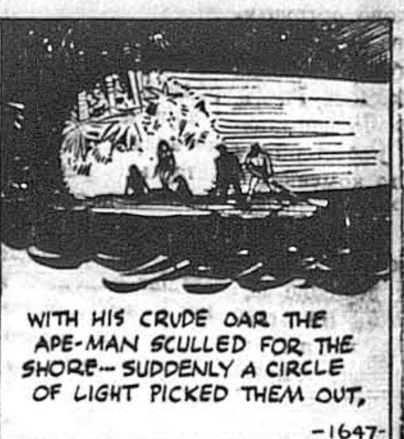
ПЕТРА МАРФЕЯ і ЮРКА МАРФЕЙЧУКА з Кобак, Косівщина; **ДАНИЛА СИРОТЮКА** з Джурова, Снятинщина, та інших кревних, краянів і товаришів з вижницької гімназії, що перебувають в Америці, пошукують та бажають з ними переписуватися: **Д-р Іван Подюк,** тепер на скитальщині в Німеччині, **D. P. Camp "Orlyk", Berchetesgaden-Strub, Germany, Bavaria,** і Павло Сиротюк, тепер в U. S. A., **11 South First St., Hudson, N. Y.**

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ТАРЗАН, ч. 1647. Кінець ножа.

Дбайливо зберігаючи ніж малпочоловіка, Карг подався на самий зад сплаву.

Своїм незугарним веслом малпочоловік веслував до берега... Нагло впав на них сніп світла.

Саме тоді британський корабель зрівнався з ними. „Ми шукаємо за вкраденим судном", закликав капітан з корабля.

Підповзувши ззаду за Тарзана, Карг приложив ніж до його тіла й шепнув йому: „Кажи, що ти нічого не знаєш!"